

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ.

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ
(Πύργος Ἀθηνῶν (Γ' Κτίριον) 11:1α, Ἀθῆναι 610)

●
Ἔτησία Συνδρομή Περιοδικοῦ, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50
» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$ 3
Τιμὴ τεύχους δρχ. 10
●

Ἑπεύθυνος ἐκδόσεως
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός»,
Ἑψηλάντου 45 - 47, Ἀθῆναι Τ.Τ. 140.

Τύποις: Μ. καὶ Ν. Ἀθανασοπούλου, Ρήγα Παλαμήδη 5, Τηλ. 3219306

Προϊστάμενος τοῦ Τυπογραφείου:
Ἀθανάσιος Ἀθανασόπουλος, Ρήγα Παλαμήδη 5

Ἡ διεύθυνσις ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὴν πάντοτε τὸ δικαίωμα νὰ μὴ δημοσιεύῃ
ἢ νὰ συντέμνῃ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς οἰονδήποτε χειρόγραφον.
Χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
Κωνσταντῖνος Γεωργακόπουλος	2
Ὁ ἄρρωστος καὶ τὸ στενὸν περιβάλλον του	6
Σύγχρονη θεραπευτικὴ ἀντιμετώπισις ἐγκαυμάτων	12
Ἑγιεινὴ τῶν ἄκρων ποδιῶν	17
Τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ ἡ σημασία αὐτῶν σήμερα	22
Ὁ ἀλκοολισμὸς ὡς νόσος	25
Χαιρετισμὸς	30
Ἑπουργεῖον Κοινωνικῶν Ἑπηρεσιῶν	31
Δημοσιεύσεις - Ἀνακοινώσεις	32

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΑΥΤΩΝ ΣΗΜΕΡΑ

Ἀναδημοσίευσις ἀπὸ τὸ περιοδικὸν «Συζητήσεις», τεύχος 153, Μάρτιος 1973

Μέχρι σήμερον ἡ γνωριμία τῶν μαθητῶν μας μὲ τὸν Ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν Πολιτισμὸν πραγματοποιεῖται «ἐμμέσως», δηλαδή διὰ μέσου τῆς Ἑρμηνείας τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ πεζογράφων ἢ διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ διὰ πάσης ἄλλης εὐκαιρίας παρεχομένης ἀπὸ οἵανδήποτε ἄλλο μάθημα. Νομίζω, ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς γνωριμίας τοῦ Μεγάλου Πολιτισμοῦ μας ἔχει πολλὰ μειονεκτήματα καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὸ μεγαλύτερον εἶναι ὅτι ἡ ποιότης καὶ ἡ πληρότης τῆς γνώσεως καὶ τῆς κατανοήσεώς του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τυχαίους καὶ μεταβλητοὺς παράγοντας. Δηλαδή ἀπὸ τὴν κατάρτισιν καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ καθηγητοῦ, ἀπὸ τὸ ποσὸν ποὺ κάθε φορὰ κατέστη δυνατόν νὰ ἐρμηνευθῇ ἐξ ἑνὸς κλασσικοῦ κειμένου, κλπ. Πιστεύω λοιπὸν ὅτι θὰ ἦτο σκοπιμώτερον νὰ καθιερωθῇ ἓνα εἰδικὸν μάθημα, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ βοηθοῦνται οἱ μαθηταὶ νὰ συλλάβουν τὸ νόημα, τὴν οὐσίαν, τὴν ἀξίαν καὶ τὴν «εἰδικὴν σπουδαιότητα» ποὺ ἔχει διὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον καὶ μάλιστα διὰ τὸν σύγχρονον Ἕλληνα, ἡ γνῶσις τοῦ Κλασσικοῦ καὶ εἰδικώτερα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον—τοῦλάχιστον—θὰ εἶναι ἡ σχετικὴ διδακτέα ὕλη ὁ μ ο ῖ α καὶ ἱ σ η δι' ὅλους τοὺς μαθητάς.¹

Ὡς μίαν ἐλάχιστην συμβολὴν εἰς τὸ μά-

θημα αὐτὸ γράφω τὰς γραμμὰς αἱ ὁποῖαι ἀκολουθοῦν.

Ποῖα εἶναι τὰ βασικὰ γνωρίσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ;

Πρῶτον εἶναι ἡ ἀρχαιότης του. Βεβαίως, δὲν εἶναι ὁ ἀρχαιότερος πολιτισμὸς τῆς Γῆς. Εἶναι ὅμως ὁ ἀρχαιότερος Πολιτισμὸς τῆς Εὐρώπης, ἄρα ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν. Καί, φυσικά, ὅλων ἐπίσης τῶν Κρατῶν ποὺ ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ Εὐρωπαίους εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους τῆς Γῆς. Συνεπῶς, ἂν ἐξαιρέσωμε τὴν Ἰνδίαν, Κίναν Ἰαπωνίαν ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος ὁ «πολιτισμένος» κόσμος, ἔχει τὰς ρίζας του εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Πολιτισμόν,² ἀπὸ αὐτὸν ἐγεννήθη, αὐτὸν—ὀλίγον ἢ πολὺ—σπουδάζει, καὶ χάρις εἰς αὐτὸν διατηρεῖ ὅτι πνευματικώτερον καὶ ωραιότερον ἔχει. «Δὲν ὑπάρχει τίποτε εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Πολιτισμὸν ποὺ νὰ μὴ φωτίζῃ τὸν ἰδικόν μας πολιτισμόν», λέγει ὁ W. Durant.

Ἄλλο γνώρισμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ εἶναι ἡ πνευματικότης του. Ἡ ὁποία—παρατηρεῖ εὐστοχώτατα ὁ Clive Bell³—ἐκφράζεται μὲ τὴν «αἴσθησιν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν» καὶ τὴν «ἐγκαθίδρυσιν τῆς Λογικῆς», (τοῦ Λόγου», ὡς κυρίου κριτηρίου τῆς ζωῆς. Οἱ Ἕλληνες διεπίστωσαν ὅτι ἐπίστευσαν ὅτι βασικώτεραι ἀξίαι τῆς ζωῆς δὲν εἶναι ἡ ὕλική δύναμις, τὸ χρῆμα, τὰ κομφορ, ἡ εὐμάρεια. Βεβαίως τὰ ἐκτιμοῦσαν καὶ αὐτὰ καὶ τὰ ἐπεδίωκαν ἄλλ' ὡς δευτερεύοντα στοιχεῖα τῆς ζωῆς. Τὰ πρῶτα καὶ μέγιστα, κατ' αὐτοὺς

1. Φυσικά, δὲν μοῦ διαφεύγει ὅτι, καὶ μὲ τὸ τελειότερον διδακτικὸν βιβλίον, τελικῶς ἡ «μύησις» εἰς τὸν ὑπέροχον κόσμον τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος εἶναι μία θαυμαστὴ καὶ γοητευτικὴ ἐξερεύνησις, ἡ ὁποία προϋποθέτει ἐνθουσιώδη ὁδηγὸν συνδυάζοντα θερμὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ωραιότητα καὶ βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ «κόσμου» εἰς τὸν ὁποῖον ξεναγεῖ τοὺς μαθητάς του.

2. Γ. Γεωργαλά : Ἡ ἐπικαιρότης τῶν Ἀρχαίων. Ἐφημ. «Ἑλ. Κόσμος» φύλλον 30 - 8 - 72.

3. Clive Bell : Civilization [Pelican Books. A28, Middlesex].

ἦσαν ἡ Παιδεία, ἡ Ἀρετή, ἡ Σωφροσύνη, ἡ Ἐλευθερία. ὁ σεβασμὸς τοῦ συνανθρώπου. Διὰ τοῦτο ἀξιοπρόσεκτος ἄνθρωπος τότε δὲν ἦτο ὁ «μπίζνεσμαν» ἀλλ' ὁ «καλὸς κάγαθός».

Οὐσιῶδες γνῶρισμα ἐπίσης εἶναι ἡ πληρότης τοῦ Ἑλλ. Πολιτισμοῦ. Δηλαδή τὸ ὅτι δὲν εἶναι μονόπλευρος ὅπως ἄλλοι,⁴ ἀλλὰ πολυπλευρος, ὠλοκληρομένος. Ἐγγίζει, ξυπνᾷ, καλλιεργεῖ καὶ ἐξυψώνει ὅλας τὰς σημαντικές, ψυχικές καὶ πνευματικές ἀρετὰς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἔτσι δημιουργεῖ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ πρότυπον πολίτου ποὺ ἀποθανατίζει ὁ μέγας Περικλῆς: «Ἐδῶ, ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς εἶναι ἄξιός νὰ παρουσιάζεται αὐτάρκης, σὲ πάρα πολλές ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ μάλιστα μὲ ἐξαιρετική εὐστροφία καὶ χάρη». Τῆς πληρότητος συνέχεια εἶναι ἡ ἁρμονία ποὺ χαρακτηρίζει τὸν Ἑλλ. Πολιτισμόν, καὶ ἡ ὁποία ἔγκειται εἰς τὴν ἰσόρροπον ἀφομοίωσιν στοιχείων ὅχι ἀπλῶς συμπληρωματικῶν, (ὅπως π.χ. ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος), ἀλλὰ καὶ σχετικῶς ἀντιθέτων, ὅπως ἡ παράλληλος καλλιέργεια τῶν καλλιτεχνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν τάσεων καὶ ἡ παράλληλος βίωσις μιᾶς ἀνέτου καὶ χαρούμενης ζωῆς συνδυασμένης ὁμῶς μὲ τὴν ἐνεργὸν καὶ «σοβαρὰν» συμμετοχὴν εἰς τὰ πολιτικά, καὶ μὲ ἀνδρείαν ὑπεράσπισιν τῆς Πατρίδος.

Ἡ προσοχὴ πρὸς ὅ,τι εἶναι οὐσιῶδες καὶ σημαντικὸν εἶναι ἓνα ἄλλο χαρακτηριστικόν. Οἱ Ἕλληνες (ποιηταί, καλλιτέχναι, ρήτορες κλπ.) ἐπιλέγουν καὶ ἐκφράζουν μόνον, ὅ,τι βαθύ, καὶ αἰώνιον ὑπάρχει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι π.χ. βέβαιον ὅτι ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν πατέρες καὶ μητέρες, θὰ ἀγαποῦν τὰ παιδιὰ των καὶ θὰ εὐχῶνται νὰ τὰ ἰδιοῦν εὐτυχισμένα καὶ «καλύτερα» ἀπὸ αὐτούς. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ γεγονὸς συλλαμβάνει ὁ Ὅμηρος καὶ τὸ ἀποδίδει εἰς τὸν περίφημον ἀποχαιρετισμὸν τοῦ Ἑκτορος καὶ τῆς Ἀνδρομάχης.⁵ Ἐκ-

τοτε ἐπέρασαν τόσοι αἰῶνες! Ἡ κοινωνία τοῦ Ὀμήρου ἔχει ἐξαφανισθῇ. Ἀλλὰ ἡ Ἀγάπη μεταξὺ Ἑκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ὅπως καὶ ἡ ἀγάπη αὐτῶν πρὸς τὸ παιδί των δὲν ἔγινε οὔτε θὰ γίνῃ ποτὲ... ἀναχρονισμός: Καὶ ὅσο θὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ὅχι ἀπλῶς θὰ συγκινοῦνται ἀλλὰ καὶ θὰ πλουτίζουν τὴν ψυχὴν των μὲ κάποια ἰδανικά, ποὺ θὰ ἀντλοῦν ἀπὸ τέτοια ὑπέροχα κείμενα - δείγματα τοῦ λαμπροῦ πολιτισμοῦ μας.

Καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὁ ἀπέραντος παράδεισος τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματείας καὶ Τέχνης ξεχειλίζει ἀπὸ τέτοια δείγματα ψυχικῆς εὐγενείας, πνευματικῆς λεπτότητος καὶ πρωτοτυπίας, δι' αὐτὸ ἔρχεται, ὡς κορύφωμα τῶν βασικῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, καὶ τοῦτο: Ἡ ζωντάνια καὶ ἡ γονιμότης του. Δὲν εἶναι δηλαδή ὁ πολιτισμὸς μας ἓνα λαμπρὸν πνευματικὸν «ἐρείπιον» ποὺ τὸ θαυμάζομεν, ὅπως ἓνα ἐρειπωμένον ἀρχαῖον ναόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀδύνατον πλέον νὰ χρησιμευθῇ! Εἶναι πλήρης ζωῆς καὶ σφρίγους καὶ ἐπὶ 4.000 χρόνια δίνει «σπέρματα» πολιτισμοῦ εἰς κάθε λαόν, κάθε ἐποχῆς, καὶ ἐν τούτοις ποτὲ δὲν ἐξαντλεῖται: Διότι ἡ κάθε ἐποχὴ ἀντλεῖ ἐκεῖνο ποὺ ἐκαστοτε τῆς χρειάζεται περισσότερο. Εἰς τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν π.χ. οἱ μεγάλοι Ἱεράρχαι ἀρύονται ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Λόγον τὴν τέχνην τῆς συναρπαστικῆς ἐκφράσεως καὶ πειθοῦς, μὲ τὴν ὁποία ἔγιναν ὄντως «χρυσορρήμονες» κήρυκες τοῦ Θεοῦ Λόγου. Ἡ ἀναγέννησις ἀνεκάλυψε τὴν ὁμορφίαν τῆς χάριος καὶ τῆς χαράς, αἱ ὁποῖαι συμπληρῶνουν τὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πίστεως καὶ δημιουργοῦν τ' ἀνυπέρβλητα καλλιτεχνικά ἔργα, μὲ τὰ ὁποῖα πάπαι καὶ ἰδιῶται ἐλάμπρυναν τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν

συναισθήματα, ἐπροτίμησε ὅχι δύο Ἕλληνας γονεῖς ἀλλὰ δύο Τρῶας. Διὰ νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι τὰ ὑψηλὰ συναισθήματα εἶναι πανανθρώπινα καὶ αἰώνια. Καὶ ὅτι ὁ Καλλιτέχνης, ὀφείλει μὲ εἰλικρίνειαν καὶ φιλαλήθειαν νὰ παρουσιάζῃ τὸ ὠραῖον καὶ τὸ ἠθικόν, ὅπου καὶ ἂν τὸ συναντᾷ. «Νὰ μάθῃ νὰ θεωρῇ ἔθνικόν ὅ,τι εἶναι ἀληθές», ὅπως εἶπε μετὰ τόσους αἰῶνας ὁ ἀπόγονός του καὶ θαυμαστής του Δ. Σολωμός.

4. Ὁ Ρωμαϊκὸς πολιτισμὸς π.χ. εἶναι κυρίως στρατιωτικὸς, κατακτητικὸς ὑλιστικὸς, Μόνον ἀφ' ὅτου «ὑπετάγη» εἰς τοὺς ὑποταχθέντας Ἕλληνας ἤρχισε νὰ ἐξευγενίζεται.

5. Ἀξίζει νὰ ἐξηραθῇ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ὅμηρος, διὰ νὰ παρουσιάσῃ τὰ εὐγενέστατα αὐτὰ

ιστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ τουρκοκρατουμένην Ἑλλάς μὲ τοὺς διδασκάλους τοῦ γένους, (ὅπως ὁ Κοραΐς, ὁ Κοσμάς Αἰτω-
ηὸς κ.ἄ. (εὗρηκε εἰς τὰ Ἑλληνικὰ κείμε-
να τὴν σπῖθα ἐκείνην, ποὺ διετήρησε «δυ-
νάμει» τὴ φωτιὰν τοῦ Πνεύματος, τοῦ Ἑ-
θνους, τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ νὰ γεννηθῇ
κατόπιν ἐξ αὐτῆς ἡ αἰσιοδοξία, ὁ ἀγὼν
τοῦ '21, ὁ θρίαμβος, ὁ νεοελληνικὸς πο-
λιτισμός. Καὶ μέχρι σήμερον ὅλα τὰ πνευ-
ματικὰ κινήματα, (διαφωτισμός, ρομαντι-
σμός, νεοκλασικισμός, ὑπαρξισμός) εἰς τὸν
Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν ἀναζητοῦν —καὶ
εὐρίσκουν— ιδέας, ἐπιχειρήματα, φῶς
διὰ τὸν ἀγῶνα των, ὁ ὁποῖος, εἴτε ὡς θέ-
σις εἴτε ὡς ἄρνησις, συμβάλλει εἰς τὴν πο-
ρείαν τοῦ Κόσμου πρὸς τὴν Ἰδέαν τοῦ Πο-
λιτισμοῦ.

—Καλὰ ὅλα αὐτά, θὰ μᾶς παρατηρήση
κανεὶς. Ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τοῦ 1973,
τί ἡμποροῦμε νὰ ὠφεληθοῦμε ἀπὸ τὸν Ἑλ-
ληνικὸν Πολιτισμὸν; Τί προβλήματα μας
εἶναι δυνατόν νὰ λύσωμε;

—Πολλά, θὰ ἀπαντοῦσα. Καὶ πρῶτ' ἀπ'
ὅλα τὸ πλεόν φλέγον πρόβλημα τῆς ἐποχῆς
μας: Τὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας καὶ τῆς πο-
ρείας τοῦ Πολιτισμοῦ μας. Ἐνα πρόβλημα
ποὺ ἔχει τεθῇ ἀπὸ σοφοὺς καὶ ἀγραιμμά-
τους καὶ καθημερινῶς βασανίζει ὅλους μας.
Ἐγνωρίζαμε ἕως τώρα ὅτι σκοπὸς τοῦ πο-
λιτισμοῦ, (ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι τῶν ἀρ-
χῶν 20οῦ αἰῶνος) ἦτο ν' ἀπαλλάξῃ τὸν
ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν πολὺν κόπον, τὰς κακου-
χίας, τοὺς κινδύνους, τὰς ἀσθενείας, τὰ
βάσανα τὴν κυριαρχίαν τῶν ἐνστίκτων,
κλπ. Καὶ σήμερα βλέπομεν ὅτι ὁ πολιτισμός
μας μὲ τὰς τεχνικάς του ἐφαρμογὰς μᾶς
ὁδηγεῖ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον: Καταστρέφει τὰ
δένδρα, τὸ ὀξυγόνον, μολύνει τὴν θάλασ-
σαν, τείνει νὰ ἐξαφανίσῃ τὰ φάρια (ἤδη
τὰ ἔκαμε ἐπικίνδυνα). Φονεύει μὲ τὰ αὐ-
τοκίνητα περισσότερους ἀπὸ ὅσους ὁ πόλε-
μος. Γενικώτερα δὲ γεμίζει τὴν ζωὴν μας
μὲ «νέας» ἀσθενείας, θορύβους, κινδύνους,
ἀγωνίας, ἄγχος, στρές δηλαδὴ μὲ δυστυ-
χίαν. Ἡμπορεῖ λοιπὸν νὰ θεωρῇται πλεόν
πολιτισμός, ἀφοῦ ἐπρόδωκε τὴν ἀποστολὴν
του; Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, σήμερα ὅποτε οἱ
σοφοὶ μας ἐγκέφαλοι, βοηθούμενοι καὶ ἀπὸ

τοὺς «ἡλεκτρονικοὺς» ἐγκεφάλους, λύουν
ἐπιστημονικῶς καὶ τὰ πλεόν δι-
σεπίλυτα προβλήματα, εἶναι δυνατόν νὰ
μὴ εὗρεθῇ μία λύσις εἰς τὸ τρομακτικώτα-
τον πρόβλημα τοῦτο; Ἡ λύσις, βεβαίως,
ὑπάρχει. Ἀρκεῖ νὰ τεθῇ τὸ πρόβλημα καὶ
νὰ ἀρχίσουν —ὅσοι εἶναι περισσότερον σο-
φοὶ καὶ ἀρμόδιοι— νὰ τὸ σκέπτονται.
Ἀλλὰ «σκέπτομαι» σημαίνει «ἀναζητῶ τὰς
αἰτίας τῶν φαινομένων καὶ τῶν καταστά-
σεων». Καὶ ἐπειδὴ αἱ αἰτίαι τοῦ παρόντος
εὐρίσκονται εἰς τὸ παρελθόν, δὲν εἶναι
—προφανῶς— δυνατόν νὰ κατανοήσωμε
καὶ νὰ θεραπεύσωμε τὰ ἀσθενῆ σημεῖα τοῦ
σημερινοῦ πολιτισμοῦ, χωρὶς νὰ μελετήσω-
με καὶ γνωρίσωμε καλὰ τὸν Ἑλληνικὸν
Πολιτισμὸν), ἀφοῦ ἐκεῖ εὐρίσκονται αἱ ρί-
ζαι τοῦ σημερινοῦ. Ἐκεῖ λοιπὸν πιθανώ-
τατα θὰ εὕρωμεν τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐ-
ρώτημα: Ὑπῆρξαν ἐποχαί, ὅπου ὁ πολιτι-
σμός προσέφερε πελώρια ἀγαθὰ εἰς τὴν
ψυχὴν καὶ εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, χω-
ρὶς —ἐναντι αὐτῶν— νὰ τὸν καθιστᾷ νευ-
ρωτικὸν καὶ δυστυχῆ; Καὶ πῶς εἶναι δυ-
νάτον ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τοὺς «σταθμοὺς» ἐ-
κείνους, νὰ «διορθώσωμεν» τὸν σημερινόν,
τὸν ἰδικόν μας, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι δυνατόν
—δέδαια— νὰ γίνῃ «ἀντίγραφον» ἐκείνων,
ἀλλὰ δύναται —διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν εἰς
τὴν Ἱστορίαν τοῦ Πολιτισμοῦ— νὰ γονιμο-
ποιηθῇ καὶ νὰ ἀναγεννηθῇ χρη-
σιμοποιῶν τὰ σπέρματα καὶ τὰ διδάγματα
ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὸ παρελθόν. Καὶ νὰ
διατί καὶ σήμερα κατ' ἐξοχὴν —ὅπως λέ-
γει ὁ Toynbee⁶— οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληγες
εἶναι ἐπίκαιροι.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ-ΦΑΛΗΡΙΩΤΗΣ

6. A. Toynbee: Greek Character (εἰσαγωγή
σ. 5—11).